

ZŠ a MŠ BÍLOVEC KOMENSKÉHO
ŠKOLNÍ ČASOPIS
2024/2025

JARO LÉTO PODZIM ZIMA

REDAKČNÍ RADA: Leontýna Jankovská, Terezie Longinová, Nikola Neuerová, Bára Valová, Viktorie Jahnová, Natálie Kuběnská, Izabela Beleščáková, Sofie Beleščáková, Eliška Zástřešková

Milý čtenáři!

Zimní číslo školního časopisu přichází, tak doufáme, že v něm najdeš téma právě pro sebe, inspiraci nebo informace, které tě zaujmou.

Těšit se můžeš na tyto příspěvky:

- ❖ Advent a významné zimní dny
- ❖ nejoblíbenější vánoční pohádka - anketa pro žáky 6. a 7. tříd
- ❖ vánoční rodinný film - anketa pro žáky 9. tříd
- ❖ vzpomínková kniha
- ❖ zajímavé balení dárků
- ❖ Kam na pořádnou lyžovačku?
- ❖ osmisměrka
- ❖ zimní spánek zvířat
- ❖ pečeme vánočku
- ❖ Jakub Jan Ryba a jeho Česká mše vánoční
- ❖ vánoční tradice
- ❖ zimní porce vtipů

S prvním dnem prosince jsme vstoupili do doby Adventu, to je období čtyř neděl před Vánocemi. S adventem je tradičně spojená i výroba zdobených adventních věnců. Čtyři svíčky představují čtyři týdny předcházející Vánocům, kdy se naplno rozjíždí příprava na vánoční svátky. Svíčky mají svá jména a zapalují se proti směru hodinových ručiček.

Pohled z okna na zimní krajinu v pojetí Elišky Zástřeškové z 9.B

Znáš názvy adventních nedělí?

První adventní neděle je **ŽELEZNÁ**,

1. svíčka je “svíce proroků” (naděje)

Druhá adventní neděle je **BRONZOVÁ**,

2. svíčka se nazývá “betlémská” (láska)

Třetí adventní neděle je **STŘÍBRNÁ**,

3. svíčka se nazývá “pastýřská” (radost)

Čtvrtá adventní neděle je **ZLATÁ**,

4. svíčka se nazývá “andělská” (mír a pokoj)

5. svíčka je “**Kristova svíčka**” a zapaluje se na Štědrý den a Boží hod vánoční

Jaké jsou významné prosincové “zimní” dny?

4. prosinec - sv. Barborka,

Je patronka horníků, sedláků, architektů, stavebních dělnických profesí, řezníků, kuchařů, ale i dělostřelců, zajatců a umírajících.

Na svátek svaté Barbory se nařezou větvičky třešní, višní či zlatého deště, vloží se do vázy s vodou, aby rozkvetly na Štědrý den.

Větvička přináší do domu štěstí.

6. prosinec - sv. Mikuláš

Už v podvečer 5. prosince chodí po ulicích Mikuláš s anděly a čerty (dobrem a zlem) a naděluje hodným dětem sladkosti, těm zlobivým uhlí a brambory.

24. prosinec - Štědrý den

Členové rodiny se scházejí na slavnostní večeři, pak si u stromečku nadělují dárky, které přinesl Ježíšek.

25. prosinec - 1. svátek vánoční - Boží hod vánoční

První svátek vánoční si připomínáme narození Ježíše Krista.

26. prosinec - 2. svátek vánoční - sv. Štěpána

Den, kdy se rodiny navštěvují na tzv. štěpánskou koledu.

31. prosinec - Silvestr

Oslava posledního dne roku s ohňostroji, novoroční gratulací.

Tak šťastný a veselý vstup do nového roku 2025!

vánoční kresba Sofie Beleščákové 9.A

ANKETA

Zeptali jsme se 6. a 7. tříd, aby vybrali za třídu nejoblíbenější pohádky o Vánocích. Docela vyrovnané hlasy dostaly tyto pohádky:

- GRINCH
- TŘI OŘÍŠKY PRO POPELKU
- TŘI BRATŘI
- MRAZIK
- PRINCEZNA ZE MLEJNA
- ANDĚL PÁNĚ

A my za školní časopis ještě doporučujeme :

- BYL JEDNOU JEDEN KRÁL
- VÁNOČNÍ KOLEDA
- HRÁTKY S ČERTEM
- PTÁK OHNIVÁK
- PRINCEZNA SE ZLATOU HVĚZDOU NA ČELE
- JAK SE BUDÍ PRINCEZNY

Zeptali jsme se 9. tříd, na jaký film se rádi dívají o Vánocích

Třída 9. A se shodla na těchto filmech :

- Pelíšky
- Šíleně smutná princezna
- Sám doma

Třída 9. B se shodla na těchto filmech :

- Sám doma
- S tebou mě baví svět
- Snowboard'áci

Třída 9. C se shodla na těchto filmech :

- Sám Doma
- S tebou mě baví svět
- Snowboard'áci

Třída 9. D se shodla na těchto filmech :

- S tebou mě baví svět
- Sám doma
- Harry Potter

Vánoční tip:

Utvoř si vzpomínkovou knihu

Abyste si vánoční čas uchovali co nejdéle, máme pro vás jeden nápad. V poslední době jsou velice populární vzpomínkové knihy. A Vánoce jsou tou nejlepší příležitostí k zachycení krásných okamžiků.

Vánoční kniha uchová tvoje prožitky řadu let. Zapisuj si do ní, jak ses na nejhezčí svátky v roce připravoval, co u vás doma nechybí na štědrovečerním stole, kam jste se zašli podívat, abyste si naladili správnou vánoční atmosféru. Můžeš si zapsat všechny své postřehy, své zážitky, prostě co jsi viděl a slyšel, rozhovory s lidmi, kteří tě obohacují.

Do knihy si také vlož fotografie, pozvánky, vstupenky apod. Za pár měsíců či let budeš mile překvapen i dojat, když zalistuješ jejími stránkami. Vzpomínkovou knihu si můžeš sám vytvořit a svázat nebo si koupit už připravenou knihu.

Co by mohla tvoje vzpomínková kniha obsahovat?

příprava na Vánoce - pečení, úklid

výzdoba interiéru a venkovního prostředí

vyrábění a nákup dárků

příprava slavnostního stolu a večeře

atmosféra v rodinném kruhu

letošní vánoční stromeček

rozbalování dárků

návštěva blízkých přátel

ZAJÍMAVÉ BALENÍ DÁRKŮ

1. Používejte přírodní materiály a tóny.

Pokud chcete sladit jednoduše dárky pod stromečkem a vyhnout se tak barevné smršti, sáhněte po přírodních nebo neutrálních barevných tónech.

Převládat může recyklovaný papír, hnědá, krémová, bílá, béžová nebo jiné pastelové tóny.

2. Využijte veškeré dostupné materiály.

Nebojte se při procházce s sebou vzít domů větvičku, šišku nebo jiné přírodní poklady, které cestou najdete.

3. Zkuste upustit uzdu své fantazie.

Vystříhejte pár bílých koleček, papírových oušek nebo oválných tvarů a namalujte dětem na balíčky jejich oblíbené hrdiny. Velmi snadno se tvoří lesní zvířátka, ale i jiné oblíbené postavičky.

Kam na pořádnou lyžovačku

Ski Areál Praděd - je nejvýše položeným centrem lyžování v České republice

Ski Areál Karlov - Oblíbené lyžařské středisko v malebné jesenické oblasti se pyšní 12 km upravených sjezdovek, největším lyžařským areálem pro večerní lyžování v regionu a spoustou atrakcí pro malé i dospělé.

Ski Areál Skalka Ostrava - Ski areál Skalka nabízí dvě sjezdovky s moderním zasněžovacím systémem, který zajišťuje dobré sněhové podmínky po celé zimní období. Denně je prováděna úprava svahů sněžnou rolbou. Pro začátečníky je připraven dětský lanový vlek, snowboardisté mohou využít snowpark.

Sportovní areál HEIpark Tošovice - Ve sportovním areálu HEIpark naleznete v celostátní raritu, a to tři uměle vytvořené sjezdovky s vlastními kotvovými vleky, snowpark s umělými skoky a překážkami, dvě dětské sjezdovky, skoky do BigAirBagu (nafukovacího polštáře) a snowtubing.

Ski Areál Vaňkův Kopec v Horní Lhotě u Ostravy - Ski areál Vaňkův kopec (404 m n. m.) se nachází v malebném prostředí Nízkého Jeseníku v obci Horní Lhota. Jsou zde v provozu čtyři vleky pro všechny kategorie lyžařů, pro milovníky snowboardingu je zde k dispozici snowpark.

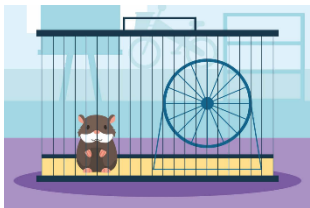

Horský areál od Izabely Beleščákové z 9.A

Osmisměrka

V osmisměrce najdi a vyškrtej zvířátka, která vidíš na stránce. Také si o nich něco zajímavého přečti.

Křeček

V kolotoči může naběhat až 6 kilometrů

Morče

umí spát s otevřenýma očima a dokonce dokáže svého majitele poznat podle vůně

Papoušek

je přátelské a společenské zvířátko, které si užívá každou tvoji pozornost

Pes

Má úžasný čich, ale zrak horší než kočky. Nejlépe rozpoznává modrou a žlutou barvu.

Kočka

Spí 12 až 18 hodin denně. Když je spokojená, chodí se zvednutým ocasem.

P	A	P	O	U	Š	E	K	L	O	Š	P
G	M	C	L	E	O	Í	Š	Ů	K	E	Ň
D	Q	W	E	R	X	K	L	J	S	X	Ě
U	H	W	Q	U	E	O	D	I	E	B	F
I	Š	Č	Ě	Č	Í	M	Ó	Ě	Š	Č	Ů
H	Q	W	E	Y	X	J	O	U	Z	E	B
D	C	Ř	A	S	D	F	J	R	Č	L	H
S	K	U	Ž	I	Q	W	E	R	Č	L	H
A	O	Ě	E	U	F	D	S	W	B	E	L
K	I	R	L	E	Ů	É	Í	Ý	E	W	Y
Č	U	Š	V	N	A	K	Č	I	B	Y	R
O	B	Á	A	B	Z	T	E	V	Q	Ů	N
K	C	Č	Ů	C	Ď	J	G	Ň	U	W	G

Želva

Želvy jsou živočichové žijící na naší zemi již 200 miliónů let. Tak si jich považuj

Rybička

Nezapomínej na to, že závojnátky mají rády větší akvária.

Zimní spánek zvířat

S přicházejícím zimním obdobím nastávají chladná rána. Pro některá zvířata je to signál, aby se začala připravovat na dlouhé období zimního chladu a nedostatku potravy. Naštěstí na konci podzimu je příroda ještě plná různých zralých plodů, a tak začíná doba zásobování. Některé druhy zvířat přečkávají zimní období v tzv. zimním spánku.

Netopýr má v zimě tělesnou teplotu okolo 2 °C

Opravdovým přeborníkem na zimní spánek je netopýr. Zimní spánek u netopýrů je fascinujícím příkladem přizpůsobení se chladným zimním podmínkám. Velký problém je, když jsou netopýři ze svého spánku vyrušeni např. lidmi, kteří navštíví jeskyni, kde netopýři zimují. Netopýři se mohou úplně probudit, čímž ztratí velké množství energie a nemusí se pak dožít konce zimy.

Medvěd prospí svůj zimní spánek v brlohu

Také medvědi v zimě spí. Během podzimu využívají bohatou nabídku různých lesních plodů a snaží se co nejvíce vykrmit. Jakmile nashromáždí dostatek tuku, uchýlí se do úkrytu, který se nazývá brloh a zde stráví svůj zimní spánek.

Jezevec má nepravý zimní spánek

Zimní spánek u jezevce je trochu jiný než u ostatních druhů zvířat. Jezevci nehibernují ve smyslu hlubokého zimního spánku a jejich teplota se nesnižuje. Jde o tzv. nepravý zimní spánek, při němž zůstávají živočichové v úkrytu a hodně spí. Občas se ale vydávají i ven, aby se vyprázdnili a napili. Aby přežili zimu snaží se na podzim co nejvíce vykrmit a v zimě pak spoléhají na svou zásobu tuku, kterou si nashromáždili.

Ježek tráví svůj zimní spánek nejčastěji pod hromadou listů

Zimu ježek přečkává ve stavu hibernace, pravém zimním spánku, kdy jeho tělesná teplota poklesne na pouhých 5°C. Tělesné funkce se zcela zpomalí. Aby úspěšně prezimoval, musí v říjnu vážit nejméně 400g.

Recept na vánočku

Suroviny:

Těsto:

600 g hladké mouky

140 g cukru

250 ml teplého plnotučného mléka (**dle potřeby**)

30 g čerstvého droždí

1 vejce

120 g změkklého másla

50 g rozinek

25 g sekaných mandlí

0,5 rovné lžičky soli

1 špetka muškátového oříšku

1 lžička nastrouhané citronové kůry (**nebo citronové aroma**)

Na povrch:

1 vejce

1 lžíce vody

plátky mandlí

moučkový cukr na poprášení po upečení

Postup přípravy:

- 1) Z droždí a 50 g cukru uděláme kvásek. Nejdříve rozmícháme droždí s cukrem do tekuta, pak přidáme asi 100 ml teplého mléka a necháme vzejít kvásek.
- 2) V míse nebo v míse kuchyňského robotu smícháme vejce, změkklé máslo a cukr. Přidáme sůl, muškátový oříšek a citronové aroma (nebo citronovou kůru). Promícháme. Pokud používáme kuchyňský robot, nasadíme hák na hnětení. Střídavě přidáváme mouku, kvásek a zbytek teplého mléka. Vypracujeme hladké a pružné kynuté těsto. Těsto hněteme tak dlouho, aby se nelepilo na

stěny. Dle potřeby přidáme mouku, je-li těsto moc řídké, nebo mléko, je-li naopak moc tuhé.

- 3) Propracované těsto necháme 1 hodinu kynout. Po hodině prohněteme a necháme další 1 hodinu kynout.
- 4) Připravíme plech, který vyložíme pečícím papírem.
- 5) Po vykynutí těsto rozdělíme na 9 stejných částí, ze kterých vyválíme stejně dlouhé válečky. Vánočku upleteme, nejprve ze 4, pak 3 a nakonec 2 dílů.
- 6) Jednotlivě upletené copy vždy dáváme rovnou na plech (**tzn.** přenášíme celou vánočku z pracovní plochy na plech, ale nejdříve na plech dáme cop ze čtyř dílů, pak cop ze tří, zacetíme, nakonec cop ze dvou, opět zacetíme). Aby vánočka "nesjela", můžeme ji propíchat třemi špejlemi. Vánočku přikryjeme utěrkou a necháme na plechu kynout, asi 45 minut.
- 7) Jakmile je vánočka nakynutá, předehřejeme troubu na 160 °C. Vánočku potřeme rozšlehaným vajíčkem s 1 lžící vody a posypeme plátky mandlí.
- 8) Vložíme do trouby a pečeme asi 45 minut. Po upečení vánočku poprášíme moučkovým cukrem.

Jednoduché pletení vánočky 3+2+1

Nejjednodušší je vánočku upéct ve formě, ale to nemá s pletením nic společného. Potom tu máme pletení ze šesti stejně silných a stejně dlouhých pramenů, kdy spodní patro bude tvořit cop upletený ze tří pramenů - vždy střídavě do ruky uchopíme krajní pramen a přeložíme jej přes pramen prostřední. Prostřední patro je tvořeno ze dvou propletených pramenů a nahoru se dá jeden pramen lehce otočený kolem své vlastní osy.

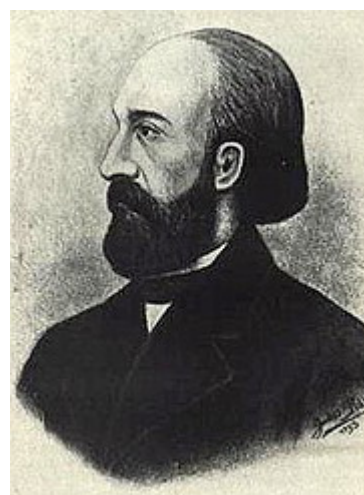

ČESKÁ MŠE VÁNOČNÍ

- vznikla v roce 1796
- uváděná také jako **mše Hej mistře**, nebo lidově **Rybovka**
- český psaná církevní skladba Jakuba Jana Ryby, který je též autorem textu
- je stavěná stejně jako latinská hudební mše (části Kyrie, Gloria)
- jedná se o pastorní hru aplikovanou na liturgii tradiční mše
- příběh vypráví o zvěstování Kristova narození a příchodu pastýřů k jesličkám

JAKUB JAN RYBA

- křtěný Jakub Šimon Ryba
- narozen 26. října 1765
- úmrtí 8. dubna 1815 (ve věku 49 let)
- český hudební skladatel a pedagog přelomu klasicismu a romantismu

Zajímavosti:

- sbíral lidové písně a sepsal je do sborníků českých písní
- jeho nejslavnější, dodnes nejhranější a nejpopulárnější skladbou pro vánoční období, je Česká mše vánoční
- pocházel z chudé rodiny učitele a varhaníka Jakuba Ryby
- v útlém věku byl vychováván prarodiči
- od roku 1780 studoval s finanční pomocí svého strýce v Praze na piaristickém gymnáziu
- kromě češtiny a samozřejmě němčiny četl také francouzsky, italsky, latinsky a řecky

ČESKÁ MŠE VÁNOČNÍ

BÖHMISCHE HIRTENMESSE
CZECH CHRISTMAS MASS

KYRIE

JAKUB JAN RYBA
(1765–1815)

Allegretto

7 Archi (pizz.) Org. Viol. Org. Viol. Org. *mf* Archi, Fl., Cl., Cor.

14

20 **A** TENORE SOLO *mf*

Hej, mi - stře, vstaň bys - tře, vzhléd - ni - na jas -
Mei - ster, schau! Steh schnell auf! Sieh nur, - wel - che

25

T. nost, ne - bes na švar - nost, krá - su - u - hli - dáš,
Pracht leuch - tet in der Nacht, wie das - Fir - ma - ment

Česká mše vánoční v podání Pěveckého sboru Bílovec a
hostů

Kostel sv. Mikuláše Bílovec (vstupné dobrovolné)

Kdy: 27.12.2022 16:00 **Kde:** Kostel sv. Mikuláše Bílovec

VÁNOČNÍ TRADICE

Vánoce jsou nejvíce očekávány dětmi nejen kvůli pohádkám, cukroví a dárkům, ale také pro rodinnou atmosféru plnou klidu, pohody a lásky. Seznámíme vás s několika zvyky a tradicemi, jejichž dodržením vánoční svátky budou ještě hezčí.

Co je pro Vánoce typické

Celý rok se na ně těšíme a ony přicházejí s vůní právě pečeného cukroví. Pro Vánoce je typický ozdobený stromeček, vánočka, rybí polévka se salátem a smaženým kaprem, dárky, návštěvy a pohádky v televizi. Pro někoho jsou to vánoční zvyky, kterými rodině zpestří večer, pro jiné zase půlnoční mše v kostele.

Co je na Vánoce zakázané

Podle pověry se nesmí vstát při štědrovečerní večeři od stolu – kdo to prý udělá, do roka zemře. Stejně tak to údajně platí při praní a věšení prádla, kdy hospodyně riskuje, že zemře někdo z blízké rodiny. Štědrý den je poslední den půstu – kdo ho dodrží, uvidí zlaté prasátko. Kdo se dosyta nají, vycpou ho Perchty hrachovinou.

Kolik lidí musí být u vánočního stolu

Večeře na Štědrý den by měla začít, až když se sejde celá rodina. U stolu musí být sudý počet lidí, lichý počet prý přináší smůlu. Jeden nebo dva talíře do sudého počtu se přidávají pro jistotu, kdyby zavítala nějaká návštěva a chtěla s námi povečeřet. Od stolu smí vstát pouze hospodyně, aby obsloužila strávníky.

Co se jí o vánočních svátcích

S první hvězdou končí doba půstu, takže ještě do oběda ho musíme dodržet. Vaříme různé luštěninové kaše, houbového kubu nebo pučálku. Na večeři by mělo být devět pokrmů – podává se rybí polévka, bramborový salát a smažená ryba, jablečný štrúdl, kapr na černo, vinná klobása, čerstvý chléb, cukroví, vánočka a sušené ovoce.

Kolik druhů cukroví musí být na stole

Stará tradice praví, že musí být upečeno nejméně sedm druhů cukroví. Jsou to linecká kolečka, vanilkové rohlíčky, měkké perníčky, ořechové pracny, vosí úly, čokoládové šohajdy a kokosové cukroví. Taková tradice se již nedodržuje, peče se více či méně druhů.

Pouštění lodiček o Vánocích

Lodičky se chystají hned po loupání ořechů - tvoří je půlky ořechových skořápek a malá svíčka, kterou do ní přilepíme voskem. Lodičky musí pouštět po vodě v míse celá rodina - pokud se některé skořápky vzdálí, odejde dotyčný z domu. Pokud zůstanou u sebe, bude rodina i příští rok pohromadě.

Proč se o Vánocích krájí jablko

Jablíčka se krájí po štědrovečerní večeři. Jablko se ostrým nožem rozkrojí napříč - pokud uvnitř nalezneme hvězdičku, budeme zdraví - pokud objevíme červa nebo křížek - znamená to nemoc nebo smrt. Jablko rozkrojené na výšku skrývá srdíčko - v tom případě nás čeká láska a štěstí.

Proč se dává pusa pod jmelím

Jmelí prý byl strom, z kterého Josef vyrobil kolébku pro Ježíška - z toho samého stromu pochází kříž, na kterém byl Ježíš ukřižován. Jmelí patří mezi vánoční tradice - dvojice, která se pod ním políbí, bude spolu celý další rok. Kdo pod jmelím projde, bude zdravý. Věnované jmelí zajistí rodině a domu štěstí.

Proč se o Vánocích lije olovo

V minulosti znamenalo lití olova ochranu domu a odvrácení od všeho zlého. Vzniklé tvary symbolizovaly nové začátky. V současnosti můžeme sadu na lití olova zakoupit. Roztavené olovo lijeme do misky s vodou a po vychladnutí hádáme z odlitků, co nás čeká celý příští rok.

Co zajistí bohatství v dalším roce

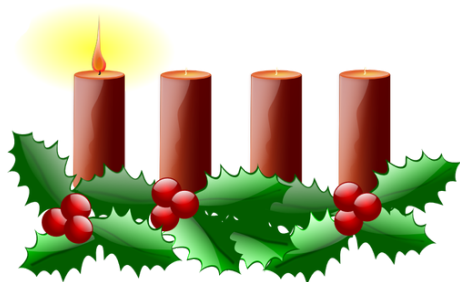
Šupina z kapra, vložená pod talíř při štědrovečerní večeři, má přinést do domu bohatství, hojnost a peníze. Po skončení vánočních svátků vložíme šupinu do peněženky, abychom si zajistili dostatek financí po celý další rok. Sice to příliš nefunguje, ale tradice je to pěkná.

Útrata za dárky-Jak drahé jsou vánoce v jedné rodině				
	2021	2022	2023	2024
listopad	12 000,00 Kč	11 000,00 Kč	14 000,00 Kč	20 000,00 Kč
prosinec	10 000,00 Kč	9 000,00 Kč	15 000,00 Kč	15 000,00 Kč

VÁNOČNÍ VTIPY

„Naše dcera se právě stala dospělou!” oznamuje otec před Vánocemi mámě. „Proboha, jak se to stalo?”

„Otevřela šatník a vyhlásila, že si nemá na Silvestra co obléct!”

„Miláčku, co dáme babičce k Vánocům?”

„To nejdražší, co máme ...

„A to je co?”

„Děti... na hlídání!”

„Tati, celý den jsem nejedl maso, abych viděl zlaté prasátko, tak proč jsem ho neviděl?”

stěžuje si o Štědrém večeru Filípek.

„To víš, chlapče, dnešní doba.

Jak je něco ze zlata, hned ti to ukradou!”

„Mámo, cítíš to? Vůně vanilky, čerstvě u říznuté jedličky, vánočního cukroví...”

„Cítím, cítím – sousedi se ale maj!”

24. prosince večer....

Dnes se mění to období z

„Nežerte to cukroví!” na

„Vy to nežerete!”

